

Lesarabrøv

Tak ein annan penn upp,
Palli Dalsgaard

Lat meg siga beinanvegin, at øll hava vit loyvi at skriva okkara meining. Men hugaligari er at lesa brøv, har skrivarin roynir at siggja ljóst upp á tilveruna, heldur enn bara at tjøra.

Tú hevur nú verið í bløðunum við nøkrum hugleiðingum um støðuna í bygðini. At tað er ein dæpur mynd hjá bygðar- og avbygðarfólki at lesa, kann ikki sigast annað. Er tað endamálið, so er tað ljótt.

Ellisheimið:

Í einum brævi biður tú um at steðga byggingini av ellisheiminum her og lata holið standa sum eitt minni um eina farna tíð. Skopningar kunnu nýta sitt hús til eitt annað endamál. Tú veitst væl, at upprunin til ellisheimini av nýggjum byrjaði her, nettupp við tí fyrri eyga at fáa bilig heim í fleiri støðum, so eitt nú skálvikingar kundu vera her sum longst. Eisini á Sandi og í Skopun vóru tilkúpt hús tøk. Hetta mál vann ongan frama, í hesum líki, bleiv avlivað norðuri í Havn, hóast hugskotið var nýtt. Krøvini, skal tað almenna vera við, at tað tá skal kosta fleiri milliónir.

Málið um ellisheimini bleiv síðani politiskt og stendur so her í dag.

Palli, hugskotið var

gott. Endamálið er gott og skálvikingar skulu ikki verða offur fyrri at landsins lógar eru gjørdar á ein slíkan hátt, at 4–5 gomul fólk ikki kunnu búgva í einum vanligum sethúsum fyri 1–2 mill. Húsin, ið nú verða bygd, kosta nógv meira, men munurin millum uppruna málið og tað endaligu loysnina er nærri, enn at lata eitt hol standa inni í Gerðiskróki.

Skálavíkar
havn

Stutt undan jólam kom tú aftur við einum brævi, skrivað sum hugleiðing. Tú heitur á bygdarráðið um at lata havnajáttanina til eitt alment alibrúk, tí tú er ímóti eini havnarbygging her.

Metir landsstýrið, at Skálavík liggur væl fyrri tekniskt til eitt slíkt brúk, skulu teir vera vælkomnir og tað skal ikki stranda uppá bygdarráðið. Harfrá og so at lata havnajáttanina, er eitt langt lop. Fyri tað fyrsta hevur tú mis-skilt okkurt, hetta er heilt hvør sitt mál, ið onki hevur við hvørt annað at gera, ein almenn alistøð og lögtingsins havnajáttan yvir 8 ár.

Ein útbygging av sjósiðuni í Skálavík er og hevur verið nú í nógv ár eitt hjartamál hjá flestu skálvikingum.

Tá ið tosað verður um arbeiðspláss á landi og koyrast skal til arbeiðis, hevur tað ikki tann stóra týðningin, um koyrt verður 4 ella 10 km, ella hann er eystan ella vestan. Verður tosað hinvegin um sjósiðuna, so eru heilt aðrir spurningar, ið stinga seg upp. Veðurlagið í Føroyum er soleiðis skapað, at minst 70 prosent av veðrinum er millum landsynning og útsynning. Vit kenna jú allir tær mest vanligu veðurvánirnar. Hann veksur vindin av landsynningi, gongur í sunnan og stökkur vestur

um til útsynning og klárar í. Slíkt veður kann liggja í langa tíð.

So skulu vit gera okkum nakrar tankar um at varðveita eitt gott útróðrar- og sjófólk í bygðini, so má og skal sjósiðan gerast. Felags fyrri útróðurin her er, at vit altíð hava ród eystureftir. At sita í Skálavík, tað kann standa við klettin, og meta um líkindi eru at sleppa út vestanfyri, síðani at sigla eystur um einar tveir tímar plus ein tíma fyrr frá húsum, alt hetta stríðið fyrri at koma fyra fjórðing- ar eystur úr Skálhøvda,

sum kann gerast í ein hálvan tíma her frá. At menn ikki fara undir slíkt, skilji eg væl, so stuttligt er tað heldur ikki. Og eitt er heilt vist, vóru betri umstøður, vóru fleiri stórri før her.

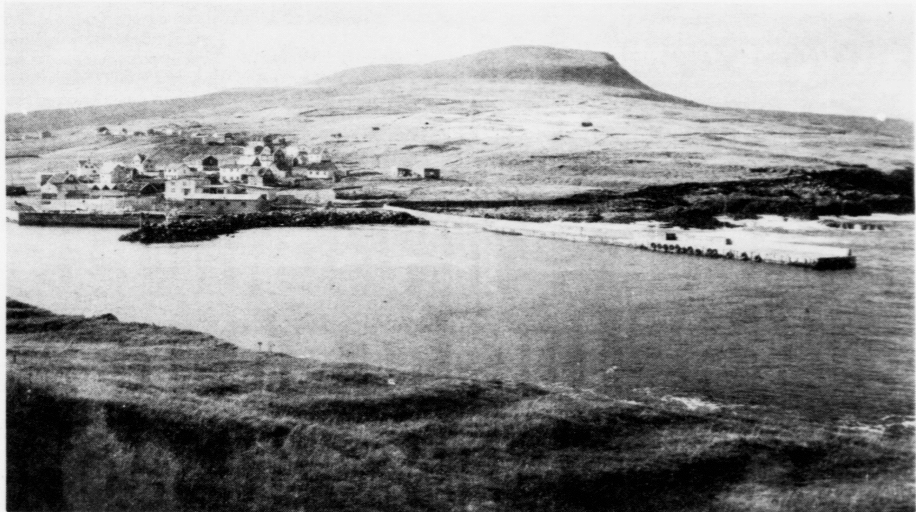
Sandoyggjin er nógv útbygð vestanfyri. Alt gott um tað, men er ódn í vestsýðing, er tungt at taka land hjá monnum, ið fáast við stórri skip. Tá kundi verið gott, um ein havn var á eystursíðuni eisini.

Tað er líka neyðugt í dag við havn, sum tað altíð hevur verið. Ein skilagóður fiskivinnupolitikkur skuldi gjørt tað møgult hjá fiskastovnunum at komið skjótt fyrri seg aftur, og framtíðar flotin verður heldur fleiri skip og smærri skip. Skip, ið krevja minni fisk til fleiri hýrur.

Tað eru ikki ringar tíðir, men strævnar tíðir. Aftan á tann litla aldudalin kemur aldan, ið lyftir alt upp aftur. Tú opnar ikki útvarp ella sjónvarp, uttan tú hoyrir um fólk, ið stríðast við brotasýðing, so her hjá okkum er hóast alt liv og vón.

Palli, tak ein nýggjan sið upp í tí nýggja árinum, legg handa pennin, ið likist mest einum tjørkusti, frá tær. Tak pennin hjá John Reid Bjartalíð upp. Ein pennur, sum dregur nógv lesarar.

Linjohn Christiansen,
bygdarráðsformaður

Viðmerkingar til kjak um valrætt

Tað er at fróast yvir, at landsstýrið nú umsiðir er farið at viðgera málið um valrætt og valbæri til Føroya Løgting, fyrri føroyingar, sum eru noyddir uttanlands at útbúgva seg.

Landsstýrið hevur nú sent eitt uppskot til Kommunufelagið og Tórshavnar Byráð til ummælis. Av tí at tað verða kommunurnar, sum koma at umsita skipanina, er tað sjálvandi rimiligt, at tær kunnu gera viðmerkingar til tann reint umsitingarliga partin av uppskoti landsstýrisins.

Men tað er ikki ein kommunalpolitiskur spurningur, um tað er rimiligt at útbúgva uttanlands skulu hava valbæri til lög-

tingið. Til at avgera slík mál hava føroyingar (teir, ið hava loyvi til tess) valt eitt løgting. Men um ikki annað, so er nú komið eitt alment kjak um hetta mál. Og tað er at fróast yvir, tí so er møguleiki at lýsa málið so gjølliga sum møgult. Tað er til nakrar av teimum próvgrundunum ímóti valrættinum, sum eru komnar fram í bløðunum, eg vil gera nakrar viðmerkingar.

Fjórðandi skrivur 12. desember at figgjarnvnd Tórshavnar Byráðs er ímóti valrættinum, tí at hann bert umfatar føroyingar í Danmark, og at hann umfatar allar úti-setar (ikki bert útbúgvandi). Til tað er at siga, at tað sum MFS hevur kravt, er valrætt og val-

bæri til allar føroyingar, sum eru undir útbúgving uttanlands.

Poul Michelsen og Katrin Dahl verða í Sosialinum, ávíkavist 13. og 21. desember endurgivin fyrri at siga, at úti-setar møguleika ikki kenna nógv til føroyska samfelagið. Í dag er samskiptið so gott, at úti-setar hava líka góðar møguleikar at fylgja við føroyskum politikki, sum føroyingar, ið búgva í Føroyum. Flest allir úti-setar hava atgongd til føroysk bløð og útvarp. Tey flestu eru eisini í Føroyum tær ferðir um árið.

Tórfinn Smith verður í Sosialinum 21. desember endurgivin fyrri at sakna eina allýsing av einum føroyingi. Hetta er ein trupul spurningur, sum

føroyskir politikar ongan tíð hava torað at tikið støðu til. Tað ið kemur nærmast er § 10 í grundlóg okkara, heimastýrislógin: »Tann verður taldur føroyingur, sum hevur danskan ríkisborgararætt og hoyrir heima í Føroyum. Valrættur og valbæri til stovnar, sum hoyra undir føroyska heimastýrið, kunnu verða treytað av, at avvarðandi er føroyingur«. Við at tað stendur hoyrir heima í Føroyum, og ikki búsi-andi í Føroyum, er tað greitt, at hetta eisini umfatar føroyingar, sum eru noyddir uttanlands at útbúgva seg. Viðari stendur, at valrættur og valbæri kunnu verða treytað av, at ein er føroyingur. Men higartil hevur løgtingið

ikki nýtt henda møguleika, men tvørturímóti samtykt eina vállóg, sum gevur danskarum búsi-andi í Føroyum (m.a. hermenn í Mjorkadali og á Marinustøðini) valrætt til løgtingið. Ímeðan føroyingar búsi-andi í Danmark ikki hava henda møguleika.

Poul Michelsen sigur við Dimmalætting 17. desember, at tað er trupult at vita hvussu leingi fólk eru í útbúgving. Her kann ein nýta somu avmarking sum skattalógin og lógin um útbúgvingarstuðul. Nevnliga ásettu lestrar-tíð, pluss tvey ár.

Leivur Johannesen verður í Sosialinum 21. desember endurgivin fyrri at hava sagt, at ynski um valrætt botnar í »heimfðiskapi og tí er tað fíkt og populært«. Hatta er á einum so lágu stóði, at tað ikki er vert at gera

viðmerkingar til; men sigur nakað um ein gallbeiskan og útbrendan kommunalpolitikara.

Tað er eingin ivi um, at tað er meira sum talar fyrri valrætti og valbæri til útbúgvandi uttanlands, enn ímóti. Vónandi fer lögtingið at sýna málinum vælvild.

í Aarosa, Tollaks-
messudag 1991
Bogi Kirke